

Zahtjevi za uzdržavanje - Hrvatska

SADRŽAJ

- 1 Što u praksi znače koncepti „uzdržavanje” i „obveza uzdržavanja”? Koje osobe moraju drugim osobama plaćati doplatak za uzdržavanje?
- 2 Do koje godine dijete može primati doplatak za uzdržavanje? Postoje li različita pravila za uzdržavanje maloljetnika i odraslih osoba?
- 3 Moram li se prijaviti ovlaštenom nadležnom tijelu ili sudu kako bih dobio uzdržavanje? Koji su glavni elementi tog postupka?
- 4 Je li moguće podnijeti zahtjev u ime rođaka (ako jest, do kojeg koljena) ili djeteta?
- 5 Ako namjeravam pokrenuti sudski postupak, kako da znam koji je sud nadležan?
- 6 Moram li kao podnositelj zahtjeva pokrenuti sudski postupak putem posrednika (npr. odvjetnika, središnjeg ili lokalnog nadležnog tijela, itd.)? Ako ne moram, koji se postupci primjenjuju?
- 7 Moram li platiti pristojbe za pokretanje sudskog postupka? Ako moram, koliko će one približno iznositi? Ako nemam dovoljna financijska sredstva, mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?
- 8 Kakvo će uzdržavanje sud vjerojatno odobriti? Kako se izračunava iznos uzdržavanja? Je li moguće revidirati sudsku odluku ako se troškovi života ili obiteljske okolnosti promijene? Ako jest, kako (npr. putem automatskog sustava indeksacije)?
- 9 Kako i kome će se uzdržavanje isplaćivati?
- 10 Ako dotična osoba (dužnik) ne plati dobrovoljno, koje je akcije moguće poduzeti kako bi ju se prisililo da plati?
- 11 Ukratko opišite sva ograničenja provedbe, posebice pravila za zaštitu dužnika i ograničenja ili rokove zastare u svom sustavu provedbe.
- 12 Postoji li organizacija ili nadležno tijelo koje mi može pomoći pri osiguranju uzdržavanja?
- 13 Mogu li organizacije (državne ili privatne) unaprijed u cijelosti ili djelomično umjesto dužnika isplatiti uzdržavanje?
- 14 Ako se nalazim u ovoj državi članici, a dužnik ima prebivalište u drugoj državi:
 - 14.1 Mogu li dobiti pomoć nadležnog tijela ili privatne organizacije u toj državi članici?
 - 14.2 Ako da, kako se mogu obratiti tom nadležnom tijelu ili privatnoj organizaciji?
- 15 Ako se nalazim u drugoj državi, a dužnik se nalazi u toj državi članici:
 - 15.1 Mogu li izravno uputiti zahtjev takvom nadležnom tijelu ili privatnoj organizaciji u toj državi članici?
 - 15.2 Ako mogu, kako se mogu obratiti tom nadležnom tijelu ili privatnoj organizaciji i kakvu vrstu pomoći mogu primiti?
- 16 Obvezuje li tu državu članicu Haški protokol iz 2007.?
- 17 Ako državu članicu ne obvezuje Haški protokol iz 2007., koji će se zakon primjenjivati na zahtjev za uzdržavanje prema pravilima međunarodnog privatnog prava? Koja su odgovarajuća pravila međunarodnog privatnog prava?
- 18 Koja su pravila za pristup pravosuđu u prekograničnim slučajevima unutar EU-a u skladu sa strukturom poglavlja V. Uredbe o uzdržavanju?
- 19 Koje je mjere donijela ova država članica kako bi osigurala funkcioniranje aktivnosti opisanih u članku 51. Uredbe o uzdržavanju?

1 Što u praksi znače koncepti „uzdržavanje” i „obveza uzdržavanja”? Koje osobe moraju drugim osobama plaćati doplatu za uzdržavanje?

Uzdržavanje je dužnost i pravo roditelja i djece, bračnih i izvanbračnih drugova, srodnika u ravnoj lozi te pastorka i maćeha i očuha, kad je to predviđeno Obiteljskim zakonom. Navedene osobe međusobnom uzdržavanju pridonose prema svojim mogućnostima i potrebama uzdržavane osobe, uz uvjete i na način određen ovim Zakonom.

Roditelji su prvi dužni uzdržavati svoje maloljetno dijete. Radno sposoban roditelj ne može se osloboditi dužnosti uzdržavanja maloljetnog djeteta. Ako roditelj ne uzdržava maloljetno dijete, dužni su ga uzdržavati *baka i djed* po tom roditelju. *Maćeha ili očuh* dužni su uzdržavati maloljetnoga pastorka, ako dijete ne može ostvariti uzdržavanje od drugog roditelja.

Roditelji su dužni uzdržavati punoljetno dijete koje se školuje u srednjoj školi, odnosno polazi sveučilišni ili stručni studij u skladu s posebnim propisima, odnosno program za osnovno obrazovanje ili program srednjoškolskog obrazovanja odraslih te redovito i uredno ispunjava svoje obveze, a najdulje do navršene dvadeset šeste godine života djeteta.

Punoljetno dijete koje je završilo navedeno obrazovanje, a ne može se zaposliti, roditelji su dužni uzdržavati godinu dana nakon prestanka obrazovanja ako dijete nije navršilo dvadeset šest godina. Obveza uzdržavanja punoljetnog djeteta prestat će i prije isteka godine dana od prestanka obrazovanja u trenutku kad dijete navrší dvadeset i šest godina.

Punoljetno dijete koje zbog teške i trajne bolesti ili invaliditeta nije sposobno za rad roditelji su dužni uzdržavati dok ta nesposobnost traje.

Punoljetno dijete je dužno uzdržavati roditelja koji nije sposoban za rad, a nema dovoljno sredstava za život ili ih ne može ostvariti iz svoje imovine. *Punoljetni pastork* je dužan uzdržavati maćehu, odnosno očuha ako maćeha ili očuh nisu sposobni za rad, a nemaju dovoljno sredstava za život ili ih ne mogu ostvariti iz svoje imovine i ako su ga oni uzdržavali ili se brinuli o njemu dulje vrijeme. *Punoljetno unuč*e je dužno uzdržavati baku, odnosno djeda, ako baka, odnosno djed nisu sposobni za rad, a nemaju dovoljno sredstava za život ili ih ne mogu ostvariti iz svoje imovine i ako su ga oni uzdržavali ili su se brinuli o njemu dulje vrijeme.

Bračni drug koji nema dovoljno sredstava za život ili ih ne može ostvariti iz svoje imovine, a nije sposoban za rad ili se ne može zaposliti, ima pravo na uzdržavanje od svojeg bračnog druga ako ovaj za to ima dovoljno sredstava i mogućnosti. Na uzdržavanje *i zvanbračnih drugova* za vrijeme trajanja izvanbračne zajednice na odgovarajući se način primjenjuju pravila o uzdržavanju bračnih drugova.

2 Do koje godine dijete može primati doplatu za uzdržavanje? Postoje li različita pravila za uzdržavanje maloljetnika i odraslih osoba?

Roditelji su prvi dužni uzdržavati svoje maloljetno dijete. Ako roditelj ne uzdržava maloljetno dijete, dužni su ga uzdržavati *baka i djed* po tom roditelju. *Maćeha ili očuh* dužni su uzdržavati maloljetnoga pastorka, ako dijete ne može ostvariti uzdržavanje od drugog roditelja.

Roditelji su dužni uzdržavati punoljetno dijete koje se školuje u srednjoj školi, odnosno polazi sveučilišni ili stručni studij u skladu s posebnim propisima, odnosno program za osnovno obrazovanje ili program srednjoškolskog obrazovanja odraslih te redovito i uredno ispunjava svoje obveze, a najdulje do navršene dvadeset šeste godine života djeteta.

Punoljetno dijete koje je završilo navedeno obrazovanje, a ne može se zaposliti, roditelji su dužni uzdržavati godinu dana nakon prestanka obrazovanja ako dijete nije navršilo dvadeset šest godina. Obveza uzdržavanja punoljetnog djeteta prestat će i prije isteka godine dana od prestanka obrazovanja u trenutku kad dijete navrší dvadeset i šest godina.

Punoljetno dijete koje zbog teške i trajne bolesti ili invaliditeta nije sposobno za rad roditelji su dužni uzdržavati dok ta nesposobnost traje.

Punoljetna je osoba koja je navršila osamnaest godina života.

3 Moram li se prijaviti ovlaštenom nadležnom tijelu ili sudu kako bih dobio uzdržavanje? Koji su glavni elementi tog postupka?

Potrebno je obratiti se centru za socijalnu skrb i sudu.

Uzdržavanje se može urediti u postupku *obveznog savjetovanja*. Obvezno savjetovanje provodi se prije pokretanja postupka radi razvoda braka u kojem postoji zajedničko maloljetno dijete i prije pokretanja ostalih sudskih postupaka u ostvarivanju roditeljske skrbi i osobnih odnosa s djetetom. Na obvezno savjetovanje prije pokretanja postupka radi uređenja ostvarivanja roditeljske skrbi i osobnih odnosa s djetetom u slučaju prestanka životne zajednice njegovih roditelja primjenjuju se na odgovarajući način odredbe Obiteljskog zakona o obveznom savjetovanju prije pokretanja postupka radi razvoda braka u kojem postoji zajedničko maloljetno dijete. Obvezno savjetovanje pokreće se na zahtjev stranke koji se podnosi centru za socijalnu skrb. Ako se roditelji nisu

sporazumjeli o planu o zajedničkoj roditeljskoj skrbi, centar za socijalnu skrb će ih savjetovati da pokušaju postići sporazum u postupku obiteljske medijacije, sukladno odredbama Obiteljskog zakona.

Uzdržavanje se može odrediti u postupku *obiteljske medijacije* u kojem stranke nastoje sporazumno riješiti spor iz obiteljskih odnosa uz pomoć jednog ili više obiteljskih medijatora. Obiteljska medijacija je postupak u kojem članovi obitelji sudjeluju dobrovoljno, a iznimno je obavezan prvi sastanak obiteljske medijacije prije pokretanja postupka radi razvoda braka. Glavna svrha postupka obiteljske medijacije je postizanje plana o zajedničkoj roditeljskoj skrbi i drugih sporazuma u vezi s djetetom. Plan o zajedničkoj roditeljskoj skrbi ili drugi sporazum postignut u postupku obiteljske medijacije stječe svojstvo ovršne isprave ako ga sud na prijedlog stranaka u izvanparničnom postupku odobri. Obiteljska medijacije se može provoditi neovisno o sudskom postupku prije pokretanja sudskog postupka, za vrijeme njegova trajanja ili nakon dovršetka sudskog postupka.

Visina uzdržavanja kao obveza roditelja kod kojega dijete ne stanuje može se urediti i *Planom o zajedničkoj roditeljskoj skrbi*, koji roditelji mogu sastaviti samostalno, u postupku obveznog savjetovanja, kao i u postupku obiteljske medijacije. Kako bi stekao svojstvo ovršne isprave, plan o zajedničkoj roditeljskoj skrbi može se podnijeti sudu u izvanparničnom postupku radi provjere sadržaja te odobravanja, sukladno odredbama Obiteljskog zakona.

Dijete može podnijeti zahtjev za uzdržavanje u *izvanparničnom pojednostavnjenom postupku za određivanje uzdržavanja*. Stranke u tom postupku su dijete i roditelj koji ne stanuje s djetetom. Dijete u postupku radi uzdržavanja zastupa roditelj s kojim dijete stanuje. Za odlučivanje u pojednostavnjenom postupku u stvarima uzdržavanja nadležan je, uz sud opće mjesne nadležnosti, i sud prebivališta, odnosno boravišta djeteta.

O uzdržavanju djeteta odlučuje se i u bračnom, maternitetskom odnosno paternitetskom sporu te u sporu o roditeljskoj skrbi, sukladno odredbama Obiteljskog zakona.

Bračni drugovi mogu sklopiti sporazum o uzdržavanju u slučaju razvoda braka. U sporazumu se mogu sporazumjeti o visini uzdržavanja, načinu ispunjavanja obveze te trajanju i prestanku obveze uzdržavanja. Bračni drugovi mogu sporazum o uzdržavanju sklopiti u pisanom obliku i predložiti da sud u izvanparničnom postupku odobri sporazum kako bi stekao svojstvo ovršne isprave.

4 Je li moguće podnijeti zahtjev u ime rođaka (ako jest, do kojeg koljena) ili djeteta?

Stranke u postupku radi uzdržavanja djeteta su dijete i osoba koja ga je prema ovom Zakonu dužna uzdržavati. Dijete zastupa roditelj s kojim dijete stanuje. Ako roditelj s kojim dijete stanuje pristane, u postupku radi uzdržavanja dijete zastupa centar za socijalnu skrb. Uz centar za socijalnu skrb, roditelj s kojim dijete stanuje ovlašten je i dalje poduzimati radnje u postupku. U slučaju suprotnosti radnji centra za socijalnu skrb i roditelja s kojim dijete stanuje sud će, uzimajući u obzir sve okolnosti, osobito dobrobit djeteta, procijeniti hoće li uzeti u obzir radnju centra za socijalnu skrb ili roditelja djeteta.

Centar za socijalnu skrb dužan je u ime djeteta pokrenuti i voditi postupak radi uzdržavanja, odnosno radi povećanja uzdržavanja ako roditelj s kojim dijete stanuje to pravo ne ostvaruje iz neopravdanih razloga dulje od tri mjeseca od dana kad je dijete steklo to pravo. Centar za socijalnu skrb zastupa dijete u postupku radi uzdržavanja ako se o djetetu skrbi druga fizička ili pravna osoba. U ovim slučajevima roditelji djeteta nisu ovlašteni uz centar za socijalnu skrb poduzimati radnje u postupku u ime djeteta odnosno kad centar za socijalnu skrb podnese tužbu u ime djeteta, prestaju ovlaštenja roditelja za zastupanje djeteta ovim postupcima.

Sukladno odredbama Zakona o parničnom postupku stranku kao punomoćnik može zastupati samo odvjetnik, ako zakonom nije drugačije određeno. Stranku kao punomoćnik može zastupati srodnik po krvi u pravoj liniji, brat, sestra ili bračni drug – ako je potpuno poslovno sposoban i ako se ne bavi nadriparstvom.

5 Ako namjeravam pokrenuti sudski postupak, kako da znam koji je sud nadležan?

Za suđenje u sporovima za zakonsko uzdržavanje, ako je tužitelj osoba koja traži uzdržavanje, nadležan je pored suda opće mjesne nadležnosti i sud na čijem području tužitelj ima prebivalište odnosno boravište. Ako je u sporovima za zakonsko uzdržavanje s međunarodnim elementom sud u Republici Hrvatskoj nadležan zato što tužitelj ima prebivalište u Republici Hrvatskoj, mjesno je nadležan sud na čijem području tužitelj ima prebivalište. Ako nadležnost suda u Republici Hrvatskoj u sporovima o zakonskom uzdržavanju postoji zato što tuženik ima imovinu u Republici Hrvatskoj iz koje se može naplatiti uzdržavanje, mjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi ta imovina.

Za odobravanje plana o zajedničkoj roditeljskoj skrbi nadležan je sud koji je opće mjesno nadležan za dijete.

Za odobravanje sporazuma o uzdržavanju djeteta nadležan je sud koji je opće mjesno nadležan za dijete.

Za odobravanje sporazuma o uzdržavanju bračnog druga nadležan je sud na čijem području bračni drugovi imaju zajedničko prebivalište. Ako bračni drugovi nemaju zajedničko prebivalište, nadležan je sud na čijem su području bračni drugovi imali

posljednje zajedničko prebivalište. Ako je u stvarima odobravanja sporazuma o uzdržavanju bračnog druga sud u Republici Hrvatskoj nadležan zato što su bračni drugovi imali posljednje zajedničko prebivalište u Republici Hrvatskoj, nadležan je sud na čijem su području bračni drugovi imali posljednje zajedničko prebivalište.

Za odlučivanje u pojednostavnjenom postupku u stvarima uzdržavanja nadležan je, uz sud opće mjesne nadležnosti, i sud prebivališta, odnosno boravišta djeteta.

6 Moram li kao podnositelj zahtjeva pokrenuti sudski postupak putem posrednika (npr. odvjetnika, središnjeg ili lokalnog nadležnog tijela, itd.)? Ako ne moram, koji se postupci primjenjuju?

Sukladno čl. 89. a Zakona o parničnom postupku stranke mogu poduzimati radnje u postupku osobno ili preko punomoćnika, ali sud može pozvati stranku koja ima punomoćnika da se pred sudom osobno izjasni o činjenicama koje treba utvrditi u parnici. Stranku kao punomoćnik može zastupati samo odvjetnik, ako zakonom nije drugačije određeno. Sukladno članku 89.a. stavku 3. stranku kao punomoćnik može zastupati srodnik po krvi u pravoj liniji, brat, sestra ili bračni drug – ako je potpuno poslovno sposoban i ako se ne bavi nadriparstvom.

7 Moram li platiti pristojbe za pokretanje sudskog postupka? Ako moram, koliko će one približno iznositi? Ako nemam dovoljna financijska sredstva, mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Sukladno članku 1. Zakona o sudskim pristojbama u postupku pred sudovima plaćaju se sudske pristojbe. Visina pristojbe utvrđena je Tarifom sudskih pristojbi.

Člankom 16. Zakona o sudskim pristojbama propisano je da su djeca kao stranke u postupcima radi uzdržavanja ili u postupcima o tražbinama na temelju toga prava oslobođeni od plaćanja pristojbi.

Sukladno članku 172. Zakona o parničnom postupku, pravo na oslobođenje od plaćanja troškova postupka i pravo na stručnu pravnu pomoć stranka ostvaruje na način i uz uvjete propisane posebnim propisom kojim se uređuje besplatna pravna pomoć. Sukladno članku 176. kada je stranka ostvarila pravo na oslobođenje od plaćanja troškova postupka na temelju posebnog propisa kojim se uređuje pravna pomoć, a sud u postupku utvrdi da je stranka u stanju podmirivati troškove postupka odnosno pristojbe, sud će o tome bez odgode obavijestiti nadležno upravno tijelo.

Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći uređena je svrha, korisnici i vrste besplatne pravne pomoći, pružatelji pravne pomoći, uvjeti, postupak za ostvarivanje pravne pomoći, prekogranično ostvarivanje pravne pomoći, financiranje pravne pomoći i nadzor nad provedbom zakona. Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći ne primjenjuje se ako je pravna pomoć osigurana na temelju posebnih propisa.

8 Kakvo će uzdržavanje sud vjerojatno odobriti? Kako se izračunava iznos uzdržavanja? Je li moguće revidirati sudsku odluku ako se troškovi života ili obiteljske okolnosti promijene? Ako jest, kako (npr. putem automatskog sustava indeksacije)?

Uzdržavanje za dijete uvijek se određuje u novčanom iznosu.

Roditelj s kojim dijete stanuje svoj udio u obvezi uzdržavanja djeteta ispunjava kroz svakodnevnu skrb o djetetu, a roditelj koji ne stanuje s djetetom obvezu uzdržavanja djeteta ispunjava zadovoljavanjem materijalnih potreba djeteta u obliku novčanog uzdržavanja.

Ukupne materijalne potrebe djeteta koje sud utvrđuje u parničnom postupku odnose se na troškove stanovanja, prehrane, odijevanja, higijene, odgoja, obrazovanja, skrbi o djetetovu zdravlju i druge slične troškove djeteta. Ukupne materijalne potrebe djeteta određuju se prema životnom standardu roditelja koji ima obvezu plaćanja uzdržavanja.

Dijete može imati povećane materijalne potrebe ako mu je potrebna stalna pojačana skrb povezana sa zdravstvenim stanjem djeteta, što se mora uzeti u obzir prilikom određivanja uzdržavanja u parničnom postupku.

Ukupne mogućnosti roditelja obveznika uzdržavanja koje sud utvrđuje u parničnom postupku odnose se na prihode i imovinsko stanje roditelja koji ima obvezu plaćati uzdržavanje u vrijeme kad se uzdržavanje određuje.

Ministar nadležan za poslove socijalne skrbi odlukom će jednom godišnje, a najkasnije do 1. travnja tekuće godine odrediti minimalne novčane iznose koji predstavljaju minimum iznosa ukupnih materijalnih potreba za mjesečno uzdržavanje maloljetnog djeteta u Republici Hrvatskoj, koje je dužan platiti roditelj koji ne stanuje s djetetom.

Minimalni iznos određuje se u postotku od prosječne mjesečne isplaćene neto plaće po zaposlenom u pravnim osobama Republike Hrvatske za proteklu godinu, i to:

1. za dijete do 6 godina, 17% prosječne plaće

2. za dijete od 7 do 12 godina, 20% prosječne plaće i

3. za dijete od 13 do 18 godina, 22% prosječne plaće.

Iznimno, potrebe maloljetnog djeteta za uzdržavanje mogu se utvrditi u iznosu nižem od zakonskog minimuma, ali ne manje od jedne polovice zakonskog minimuma:

1. ako je obveznik uzdržavanja dužan uzdržavati dvoje ili više djece ili

2. ako dijete vlastitim prihodima pridonosi svojem uzdržavanju.

Ministar nadležan za poslove socijalne skrb odredit će odlukom jednom godišnje, a najkasnije do 1. travnja tekuće godine tablice o prosječnim potrebama maloljetnog djeteta u skladu s dobi djeteta, prihodima roditelja obveznika uzdržavanja prema platnim razredima i prosječnim troškovima života u Republici Hrvatskoj.

Osoba koja prima i osoba koja daje uzdržavanje može tražiti da sud povisi ili snizi iznos uzdržavanja, odluči o prestanku uzdržavanja ili promijeni način uzdržavanja određenog prijašnjom ovršnom ispravom ako su se okolnosti promijenile.

U Republici Hrvatskoj ne postoji institut indeksacije u sporovima koje se tiču uzdržavanja.

9 Kako i kome će se uzdržavanje isplaćivati?

Uzdržavanje će se isplaćivati na način te osobi utvrđenoj u sudskoj odluci.

10 Ako dotična osoba (dužnik) ne plati dobrovoljno, koje je akcije moguće poduzeti kako bi ju se prisililo da plati?

Ako dužnik dobrovoljno ne plati uzdržavanje, pokreće se i provodi ovršni postupak.

Ovrha radi ostvarenja tražbine uzdržavanja za dijete provest će se na plaći i drugim stalnim novčanim primanjima te na novčanim sredstvima po računu prije ovrhe radi naplate svih drugih tražbina neovisno o vremenu njihova nastanka.

Obveznik uzdržavanja može u zapisnik na ročištu pred sudom ili posebnom ovjerenom ispravom dati suglasnost da se radi naplate tražbine ovlaštenika uzdržavanja zaplijene njegova plaća, mirovina ili slično novčano primanje, u cijelosti ili djelomice, i da se isplate obavljaju izravno ovlašteniku uzdržavanja na način određen u toj ispravi. Takva isprava izdaje se u jednom primjerku i ima pravni učinak pravomoćnog rješenja o ovrsi.

11 Ukratko opišite sva ograničenja provedbe, posebice pravila za zaštitu dužnika i ograničenja ili rokove zastare u svom sustavu provedbe.

Roditelj koji ne stanuje s maloljetnim djetetom i nije plaćao uzdržavanje za svoje maloljetno dijete dužan je isplatiti naknadu za uskraćeno uzdržavanje od nastanka tog prava pa do podnošenja tužbe. Tražbina djeteta prema roditelju koji ga nije uzdržavao zastarijeva za vrijeme od pet godina od dana nastanka obveze.

Sukladno članku 226. Zakona o obveznim odnosima tražbine povremenih davanja koja dospijevaju godišnje ili u kraćim razdobljima, pa bilo da se radi o sporednim povremenim tražbinama, kao što je tražbina kamata, bilo da se radi o takvim povremenim tražbinama u kojima se iscrpljuje samo pravo, kao što je tražbina uzdržavanja, zastarijevaju za tri godine od dospelosti svakoga pojedinog davanja.

Sukladno članku 233. Zakona o obveznim odnosima tražbine koje su utvrđene pravomoćnom sudskom odlukom ili odlukom drugoga nadležnog tijela javne vlasti, ili nagodbom pred sudom ili drugim nadležnim tijelom, odnosno javnobilježničkim aktom, zastarijevaju za deset godina, pa i one za koje zakon inače predviđa kraći rok zastare.

Sukladno članku 235. Zakona o obveznim odnosima zastara ne teče između roditelja i djece dok traje roditeljsko pravo.

Sukladno članku 172. Ovršnog zakona od ovrhe su izuzeta: primanja po osnovi zakonskog uzdržavanja, naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja; primanja po osnovi naknade zbog tjelesnog oštećenja prema propisima o invalidskom osiguranju; primanja po osnovi socijalne skrbi; primanja po osnovi privremene nezaposlenosti; primanja po osnovi doplatka za djecu, osim ako posebnim propisom nije drukčije određeno; primanja po osnovi stipendije i pomoći učenicima i studentima; naknada za rad osuđenika, osim za tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja te za tražbine naknade štete prouzročene kaznenim djelom osuđenika; primanja po osnovi odlička i priznanja; roditeljske i roditeljske novčane potpore, osim ako posebnim zakonom nije drukčije određeno; ostala primanja izuzeta od ovrhe po posebnim propisima.

Članak 173. Ovršnog zakona propisano je ograničenje ovrhe kako slijedi:

(1) Ako se ovrha provodi na plaći ovršenika, od ovrhe je izuzet iznos u visini dvije trećine prosječne netoplaće u Republici Hrvatskoj, a ako se ovrha provodi radi naplate tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja, naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja, iznos u visini od jedne polovine prosječne netoplaće u Republici Hrvatskoj, osim u slučaju ovrhe radi prisilne naplate novčanih iznosa za uzdržavanje djeteta u kojem slučaju je od ovrhe izuzet iznos koji odgovara iznosu od jedne četvrtine prosječne mjesečne isplaćene netoplaće po zaposlenom u pravnim osobama Republike Hrvatske za proteklu godinu.

Ako ovršenik prima plaću koja je manja od prosječne netoplaće u Republici Hrvatskoj, od ovrhe je izuzet iznos u visini dvije trećine plaće ovršenika, a ako se ovrha provodi radi naplate tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja, naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja, iznos u visini jedne polovine netoplaće ovršenika.

(3) Prosječna netoplaća u smislu stavka 1. ovoga članka jest prosječan iznos mjesečne netoplaće isplaćene po jednom zaposlenom u pravnim osobama u Republici Hrvatskoj, za razdoblje siječanj – kolovoz tekuće godine, koju je dužan utvrditi Državni zavod za statistiku i objaviti je u »Narodnim novinama«, najkasnije do 31. prosinca te godine. Tako utvrđeni iznos primjenjivat će se u idućoj godini.

(4) Odredbe stavaka 1. i 2. ovoga članka primjenjuju se i na ovrhu na naknadi umjesto plaće, naknadi za skraćeno radno vrijeme, naknadi zbog umanjenja plaće, mirovini, plaći vojnih osoba te na primanja osoba u pričuvnom sastavu za vrijeme vojne službe i na drugom stalnom novčanom primanju civilnih i vojnih osoba, osim na ovrhu na primanjima iz stavaka 5. i 6. ovoga članka.

(5) Ovrha na primanju invalida po osnovi novčane naknade za tjelesno oštećenje i doplatak za tuđu pomoć i njegu može se provesti samo radi naplate tražbine po osnovi zakonskoga uzdržavanja, naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja, i to do iznosa od jedne polovice toga primanja.

(6) Ovrha na primanju po osnovi ugovora o doživotnom uzdržavanju i doživotnoj renti te na primanju po osnovi ugovora o osiguranju života može se provesti samo na dijelu koji prelazi iznos osnovice na temelju koje se utvrđuje iznos pomoći za uzdržavanje.

12 Postoji li organizacija ili nadležno tijelo koje mi može pomoći pri osiguranju uzdržavanja?

Centar za socijalnu skrb dužan je voditi očevidnik svih odluka i sudskih nagodbi o uzdržavanju maloljetnog djeteta.

Kad centar za socijalnu skrb primi pravomoćnu sudsku odluku i sudsku nagodbu o uzdržavanju djeteta, dužan je roditelja s kojim dijete stanuje te roditelja koji je dužan plaćati uzdržavanje, odnosno drugu osobu iz članka 288. Obiteljskog zakona koja je dužna plaćati uzdržavanje na temelju sudske odluke, odnosno sudske nagodbe obavijestiti u pisanom obliku o pravima i dužnostima.

U predmetnoj obavijesti centar za socijalnu skrb će roditelja s kojim dijete stanuje:

1. upozoriti da je dužan obavijestiti centar za socijalnu skrb ako obveznik plaćanja uzdržavanja ne ispunjava svoju obvezu redovito i u cijelosti i
2. informirati o uvjetima prema kojima dijete ima pravo na privremeno uzdržavanje sukladno posebnom propisu kojim se uređuje privremeno uzdržavanje.

U predmetnoj obavijesti centar za socijalnu skrb će roditelja koji je dužan plaćati uzdržavanje, odnosno drugu osobu iz članka 288. Obiteljskog zakona koja je dužna plaćati uzdržavanje na temelju sudske odluke, odnosno sudske nagodbe upozoriti:

1. da će podnijeti kaznenu prijavu protiv obveznika plaćanja uzdržavanja koji ne ispunjava svoju obvezu uzdržavanja u roku od petnaest dana od dana saznanja da se obveza uzdržavanja ne ispunjava redovito i u cijelosti i
2. na pravo Republike Hrvatske da traži povrat iznosa privremenog uzdržavanja koji su isplaćeni sukladno posebnom propisu kojim se uređuje privremeno uzdržavanje.

13 Mogu li organizacije (državne ili privatne) unaprijed u cijelosti ili djelomično umjesto dužnika isplatiti uzdržavanje?

Kad centar za socijalnu skrb primi pravomoćnu sudsku odluku i sudsku nagodbu o uzdržavanju djeteta, roditelja s kojim dijete stanuje informirat će o uvjetima prema kojima dijete ima pravo na privremeno uzdržavanje sukladno posebnom propisu kojim se uređuje privremeno uzdržavanje. Pravo na privremeno uzdržavanje, pod uvjetima propisanim Zakonom o privremenom uzdržavanju (Narodne novine, br. 92/14), ima dijete hrvatski državljanin koje ima prebivalište u Republici Hrvatskoj. U smislu Zakon o privremenom uzdržavanju, dijete je osoba do navršanih 18 godina života koju je roditelj dužan uzdržavati na temelju ovršne isprave.

Pravo na privremeno uzdržavanje ima dijete ako roditelj koji ne stanuje s djetetom ne ispunjava svoju obvezu uzdržavanja na temelju ovršne isprave, u cijelosti ili djelomično, i ako se učini vjerojatnim da baka i djed po tom roditelju ne pridonose djetetovu uzdržavanju najmanje u visini koja je Zakonom određena kao iznos privremenog uzdržavanja.

Pravo na privremeno uzdržavanje traje sve dok obveznik uzdržavanja ne počne izvršavati obvezu uzdržavanja najmanje u iznosu koji je Zakonom određen kao iznos privremenog uzdržavanja.

Dijete ima pravo na privremeno uzdržavanje u ukupnom trajanju od tri godine.

Privremeno uzdržavanje određuje se u iznosu od 50 % zakonskog minimuma uzdržavanja. Privremeno uzdržavanje ne može se odrediti u iznosu većem od iznosa uzdržavanja određenog ovršnom ispravom.

Isplatom iznosa privremenom uzdržavanja, Republika Hrvatska stupa u pravni položaj djeteta i na nju prelaze tražbine uzdržavanja u visini isplaćenog iznosa privremenog uzdržavanja, sa svim sporednim pravima. U postupku radi ostvarenja tražbine iz članka 25. ovoga Zakona Republiku Hrvatsku zastupa nadležno državno odvjetništvo.

14 Ako se nalazim u ovoj državi članici, a dužnik ima prebivalište u drugoj državi:

14.1 Mogu li dobiti pomoć nadležnog tijela ili privatne organizacije u toj državi članici?

Da. Sukladno Zakonu o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 u području nadležnosti, mjerodavnog prava, priznanja i izvršenja odluka te suradnju u stvarima koje se odnose na obveze uzdržavanja Središnje tijelo za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 je ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi.

Nadležna tijela za postupanje na području primjene Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 su sudovi i centri za socijalnu skrb, sukladno s propisanim djelokrugom i nadležnostima tih tijela.

Ako se stranka koja nastoji naplatiti uzdržavanje nalazi na području Republike Hrvatske, a dužnik ima prebivalište u drugoj državi članici, stranka može zatražiti pomoć Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, koje je određeno Središnjim tijelom Republike Hrvatske.

14.2 Ako da, kako se mogu obratiti tom nadležnom tijelu ili privatnoj organizaciji?

Obraćanjem Središnjem tijelu i tijelima nadležnim za postupanje na području primjene Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009.

Kontakt podatci Središnjeg tijela:

Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku

Trg Nevenke Topalušić 1

10000 Zagreb

Web: <http://www.mspm.hr/>

E-mail: ministarstvo@mdomsp.hr

Tel.: +385 1 555 7111

Fax: + 385 1 555 7222

15 Ako se nalazim u drugoj državi, a dužnik se nalazi u toj državi članici:

15.1 Mogu li izravno uputiti zahtjev takvom nadležnom tijelu ili privatnoj organizaciji u toj državi članici?

Ne. Sukladno čl. 55. Uredbe Vijeća br. 4/2009, kad se dužnik nalazi u Republici Hrvatskoj, potrebno je uputiti zahtjev Središnjem tijelu Republike Hrvatske, putem Središnjeg tijela države u kojoj se nalazi podnositelj zahtjeva, a sve sukladno čl. 55. Uredbe Vijeća br. 4/2009.

15.2 Ako mogu, kako se mogu obratiti tom nadležnom tijelu ili privatnoj organizaciji i kakvu vrstu pomoći mogu primiti?

Središnje tijelo države u kojoj se nalazi podnositelj zahtjeva upućuje zahtjev Ministarstvu za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, koje je određeno Središnjim tijelom Republike Hrvatske za Uredbu Vijeća br. 4/2009.

Kontakt podatci Središnjeg tijela:

Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku

Trg Nevenke Topalušić 1

1000 Zagreb

Web: <http://mdomsp.gov.hr>

E-mail: ministarstvo@mdomsp.hr

Tel.: +385 1 555 7111

Fax: +385 1 555 7222

16 Obvezuje li tu državu članicu Haški protokol iz 2007.?

Da.

17 Ako državu članicu ne obvezuje Haški protokol iz 2007., koji će se zakon primjenjivati na zahtjev za uzdržavanje prema pravilima međunarodnog privatnog prava? Koja su odgovarajuća pravila međunarodnog privatnog prava?

Nije primjenjivo.

18 Koja su pravila za pristup pravosuđu u prekograničnim slučajevima unutar EU-a u skladu sa strukturom poglavlja V. Uredbe o uzdržavanju?

Podnositelj zahtjeva obraća se Središnjem tijelu države članice te se, u području obuhvaćenom Uredbom Vijeća br. 4/2009 pravna pomoć dodjeljuje u skladu s člancima 44. do 47., a prema potrebi se primjenjuju odredbe Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći.

19 Koje je mjere donijela ova država članica kako bi osigurala funkcioniranje aktivnosti opisanih u članku 51. Uredbe o uzdržavanju?

Donesen je Zakon o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 u području nadležnosti, mjerodavnog prava, priznanja i izvršenja odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obveze uzdržavanja (Narodne novine br. 127/2013) te je Središnjim tijelom za provedbu Uredbe Vijeća br. 4/2009 određeno Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku

Za daljnje informacije vidjeti:

1. Obiteljski zakon (Narodne novine br. 103/15)
2. Ovršni zakon (Narodne novine br. 112/12, 25/13, 93/14)
3. Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima (Narodne novine br. 53/91, 88/01)
4. Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine br. 143/2013)
5. Zakon o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 u području nadležnosti, mjerodavnog prava, priznanja i izvršenja odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obveze uzdržavanja (Narodne novine br. 127/2013)
6. Zakon o parničnom postupku (Narodne novine br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14)
7. Zakon o privremenom uzdržavanju (Narodne novine br. 92/14)

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJM-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Posljednji put ažurirano: 18/03/2019